
Значення виступів на шкільних науково-практичних конференціях для розвитку учнів молодших класів

Лаврова О. В.,
учитель вищої кваліфікаційної категорії
комунального закладу «Харківський ліцей № 89
Харківської міської ради»

У статті висвітлено досвід роботи комунального закладу «Харківський ліцей № 89 Харківської міської ради» з формування наукового світогляду молодших школярів. Розглянуто значення виступів на науково-практичних конференціях для розвитку учнів молодших класів, описано шляхи організації таких заходів на прикладі наукової спільноти «Острів знань» кафедри початкових класів Харківського ліцею № 89.

Ключові слова: науковий світогляд, молодші школярі, комунікативні навички, дослідницькі навички, публічні виступи, мотивація до навчання.

Згідно з Державним стандартом початкової освіти [1] метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості. Одними з головних ціннісних орієнтирів, які сприяють реалізації цієї мети, є радість пізнання, що обумовлюється використанням в освітньому процесі дослідницької та проєктної діяльності й розвиток вільної особистості шляхом підтримки самостійності, незалежного мислення, оптимізму та впевненості в собі.

Одне з основних завдань сучасної середньої школи полягає у формуванні та зміцненні цілісного наукового світогляду, пізнавальної, культурної, технологічної, комунікативної та соціальної компетенцій особистості. Науковий світогляд, невід'ємною частиною якого є потреба у засвоєнні нових знань та наявність відповідних умінь і навичок, нині виступає однією з важливих передумов економічної та соціальної успішності [2].

Звичайно, кожен навчальний предмет у закладі загальної середньої освіти має достатні потенційні можливості для формування світоглядних уявлень учнів. Про це зазначав Василь Сухомлинський: «Найдальші, здавалося б, від науково-матеріального світогляду істини й закономірності, наприклад математичні узагальнення, відіграють важливу роль у формуванні наукових переконань, пізнаючи ці істини й закономірності, перевіряючи їх правдивість практикою, людина самоутверджується, відчує себе активною силою» [3].

Науково-практичні конференції стали важливою частиною освітнього процесу на всіх рівнях освіти. Однак участь молодших школярів у таких заходах є особливою: сприяє розвитку критичного мислення, комунікативних навичок і заохочує до глибшого пізнання світу навколо. У комунальному закладі «Харківський ліцей № 89 Харківської міської ради» (далі – ХЛ № 89) налагоджена ефективна та дієва система роботи з формування наукового світогляду учнів. Починаючи з першого класу, учні ХЛ № 89 мають змогу досліджувати та творити, презентуючи свої роботи під час виступів на ліцейських науково-практичних конференціях. Щорічно до Всесвітнього дня науки в ім'я миру та розвитку в ХЛ

№ 89 проводиться ліцейська наукова конференція для учнів 1-4-х класів «Про все на світі».

Основна мета таких конференцій у початковій школі – сприяння самореалізації та розвитку обдарованої дитини, допомога молодшим школярам у реалізації їх творчих задумів, підвищення мотивації до навчання та заохочення до подальшої науково-дослідницької діяльності, підтримка перших кроків юних науковців.

Участь у таких конференціях дозволяє учням:

Розвивати публічні навички. Виступаючи перед аудиторією, учні навчаються чітко, логічно та зрозуміло висловлювати свої думки, що є важливим елементом у процесі формування комунікативних навичок.

Підвищувати впевненість у собі. Публічні виступи допомагають долати страх перед виступами, розвивають внутрішню впевненість і самодисципліну.

Формувати критичне мислення. Підготовка до виступу передбачає не лише збір і аналіз матеріалу, а й здатність формулювати висновки та пропонувати рішення. Це стимулює учнів до розвитку аналітичних здібностей.

Залучати до наукових досліджень. Виступи на конференціях дозволяють учням знайомитися з різними аспектами науки, що може підвищити інтерес до певних предметів або напрямів.

Виступи часто стають засобами формування творчих здібностей. Науково-практичні конференції дають дітям можливість не лише представити вже готові ідеї, але й реалізувати власні творчі проекти. Це можуть бути: **моделювання різних природних або технічних процесів; дослідження культурних, історичних або екологічних проблем; практичні роботи:** створення моделей, макетів, презентацій. Це сприяє розвитку в учнів творчого підходу до вирішення задач, уміння бачити нові можливості в класичних проблемах, уміння працювати в команді, коли йдеться про спільні проекти.

Участь у науково-практичній конференції – результат не лише безпосереднього виступу, але й попередньої підготовки. Щоб учні змогли успішно презентувати свою роботу, важливо враховувати кілька важливих аспектів.

Тематика виступу. Потрібно вибирати тему, яка цікава саме дитині, відповідає її рівню знань.

Структура доповіді. Доповідь має бути логічно побудованою, чіткою та зрозумілою для слухачів. Це передбачає наявність вступу, основної частини й висновків. Звичайно, що дотримати всіх норм науковості до роботи неможливо, і не потрібно! вимагати від дитини. Це, перш за все, пов'язано з віковими особливостями дітей молодшого шкільного віку.

Візуальні матеріали. Використання наочних матеріалів (слайдів, малюнків, графіків) допомагає краще донести інформацію та робить виступ більш захоплюючим.

Репетиції. Одна з важливих частин підготовки – це репетиції перед дзеркалом або з родичами, щоб дитина відчувала себе впевнено й не боялася виступати перед великою аудиторією.

Комфортна атмосфера. Потрібно підготувати доброзичливу аудиторію, готову вислухати й підтримати учнів. Залучення батьків дітей до активної співпраці в цьому процесі є важливою складовою.

Переваги участі учнів молодших класів у науково-практичних конференціях

Підвищення мотивації до навчання. Участь у конференціях мотивує учнів глибше вивчати шкільні предмети.

Залучення до науково-дослідної діяльності. Це не тільки знайомить із наукою, але й дозволяє дітям самостійно проводити дослідження, що є важливим етапом для розвитку наукових інтересів.

Розвиток соціальних навичок. Участь у групових роботах або спільних проєктах розвиває вміння працювати в команді, знаходити компроміси та слухати думку інших.

Удосконалення навичок самоосвіти. Діти отримують навички з пошуку, обробки й систематизування інформації, які мають важливе значення для навчання та майбутнього життя.

Висновок. Науково-практичні конференції є чудовою можливістю для учнів молодших класів не лише поділитися своїми знаннями, а й отримати нові навички, які знадобляться їм у навчанні та в житті. Вони сприяють розвитку таких важливих якостей, як креативність, самостійність, відповідальність, комунікабельність. Завдяки участі в таких заходах діти починають розуміти важливість наукового пізнання та набувають досвіду, який стане основою для подальших досягнень на їхньому навчальному шляху.

Тому організація науково-практичних конференцій для учнів молодшої школи має велике значення в освітньому процесі, оскільки сприяє розвитку не тільки інтелектуальних, а й соціальних навичок учнів.

Література

- є
рпенко А. Ю. Формування наукового світогляду та популяризація наукових знань: проблеми, ризики, перспективи. *Аналітична записка. Національний інститут стратегічних а в*
в
3. Сухомлинський В. О. Розумове виховання й освіта підлітка. *Народження громадянина. Вибрані твори.* У 5 т. Т. 3. К., 1976. С. 283 – 582.
й
д

Ціннісний компонент у процесі формування особистості молодшого школяра

д
а
р
т
Г
О

Тетяна ГОРБЕНКО,

завідувач Центру громадянського виховання
КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»
gorbenkotatyana81@gmail.com

Р
Актуалізовано специфіку виховного процесу в надскладних умовах реформування українського суспільства. Розглянуто генезис проблеми виховання особистості на цінностях. Виокремлено формування національних цінностей у здобувачів освіти. Наголошено на найхарактерніших властивостях дітей дошкільного та молодшого шкільного віку – розриві між знаннями моральних принципів і відповідною поведінкою. Запропоновано створення освітнього середовища, яке сприятиме набуттю мобільності, культури спілкування, ерудованості, підвищенню результативності навчання, розвитку навичок спілкування та взаємодії учнів, що зберігаються протягом усього життя.

Ключові слова: ціннісний компонент, система цінностей, ціннісні орієнтири, національні цінності, ціннісні ставлення та судження.